

Bc. Anastázie Ryšková
Archeologie města Mostu (čp. 45-47)
Vybrané kapitoly I
Posudek vedoucího diplomové práce

Také tuto diplomovou práci uvedu ocitováním abstraktu: *Cílem magisterské práce bylo zpracování výzkumu parcel čp. 45, 46 a 47 ve starém Mostě, a to ve spolupráci s kol. Petrou Kabeláčovou. Příprava proběhla ve dvou etapách. V první řadě bylo třeba shromáždit primární data jako společný základ obou prací ve formě zprávy o terénním výzkumu v 70. letech 20. století. Východiskem se stal souhrn veškeré terénní dokumentace a inventář artefaktů, uložený v Oblastním muzeu a galerii Most. Podoba inventáře byla vytvořena postupně během inventarizace materiálu s přihlédnutím k časovým možnostem zadané práce. Na tomto podkladě bylo možné stanovit základní chronologickou sekvenci platnou pro výzkum čp. 45, 46 a 47. Východiskem byly nálezné soubory vybrané v návaznosti na inventář artefaktů. Oporou se stala chronologická sekvence vytvořená pro čp. 226. Druhá etapa byla již individuální. Zaměřila se na vybrané tematické okruhy mostecké archeologie 13. až 16. století, na kulturu bydlení a každodenní život středověkého města, řešené v souvislosti s výzkumem čp. 45–47. Přihlédnuto bylo i k dalším kontextovým rovinám, v rámci města Mostu, archeologie měst v českých zemích a zahraničí.*

Text práce má 87 stran, opět následuje solidní desetistránkový soupis pramenů a literatury a práci uzavírají přílohy se 72 obrázky (plány, fotografie, profily, keramika a další předměty hmotné kultury). Také v tomto případě bych chtěl zdůraznit velmi kvalitní obsahovou i grafickou podobu příloh.

Po stručném úvodu následuje kapitola *Starý Most*. V souladu s rozdělením úkolů mezi obě diplomantky se A. Ryšková věnuje historii Mostu od raného středověku až do počátku 17. století soustavněji a ve větším rozsahu, než tomu je v práci Petry Kabeláčové. Jde samozřejmě o kompilaci z dosavadní literatury, ale domnívám se, že zdařilou, autorka prokazuje, že se v problematice dobře orientuje a dokáže problematiku výstižně popsat.

Totéž lze konstatovat o další kapitole, věnované historii mosteckých záchranných výzkumů, probíhajících v rozmezí let 1970-1981. Za velmi dobrý přehled vývoje názorů na počáteční etapy parcelace a zástavby českých lokačních měst pokládám příslušnou podkapitulu 3.2 *Parcelace a zástavba*. Výstižná je i podkapitola 3.3 *Mostecká keramika – technologické skupiny*, byť je opět rekapitulací zjištění Jana Klápště, vycházejících z výzkumu parcely čp. 226.

Vlastní problematice výzkumu parcel čp. 45-47 se věnuje příslušná kapitola, která obsahuje i přehledný rejstřík objektů, které zpracovatelky výzkumu přečíslovaly (zároveň je ovšem vždy uvedeno původní označení objektů v rámci čtvercových sektorů sítě, vytyčené na počátku výzkumu). Tato heuristická část práce představuje značné úsilí, nebylo vůbec jednoduché po více než 40 letech od ukončení výzkumu shledat všechnu potřebnou dokumentaci, k dispozici byly fotogrammetrické plány pro jednotlivé sektory, provedené podle potřeby někdy i opakovaně ve více horizontech, z nichž manželé Březákovi sestavili i celkový plán, včetně překreslené podoby. Naopak jen v geodetických zápisnicích zůstaly jejich polní náčrty a nivelace (fotogrammetrické plány byly pořizovány z tzv. švédské věže, všechna zaměření pak byla prováděna klasicky teodolitem). K dispozici byla fotografická dokumentace s mými popisy na kartách, obtížněji se dohledávala kresebná dokumentace i mé deníky z výzkumu, často s až příliš stručnými popisy. Konečně pak bylo třeba v mosteckém muzeu projít značný počet beden s nálezy. S tím vším se obě diplomantky velmi houževnatě vyrovnávaly, samy pak prováděly kresebnou a další fotografickou dokumentaci nálezů. Díky tomu pak přistoupit k analýze souborů keramiky z vybraných objektů a fakticky potvrdit závěry, k nimž dospěl při chronologizaci mostecké keramiky Jan Klápště.

V rámci dělby úkolů se pak Anastázie Ryšková zabývala některými kategoriemi keramické produkce, mj. také keramickými importy. Z dalších předmětů hmotné kultury se pak zaměřila na nálezy skla, dřevo a kůže, výrobky z kosti.

Samostatná kapitola je věnována nálezům kachlů, z parcel čp. 45-47 pochází především zajímavý soubor nádobkových kachlů. Další kapitola se věnuje přeslenům a v ní autorka rozšířila záběr a zabývá se nálezy přeslenů ze všech mosteckých výzkumů.

Patrně stěžejní kapitolu práce představuje téma *Hospodaření s vodou a nakládání s odpadem na městských parcelách ve středověku*. Autorka nejprve představuje přehled názorů z literatury, zabývá se problematikou studní a odpadních jímek. Také v této kapitole překračuje hranice zkoumaných parcel čp. 45-47 a zabývá se problematikou v rámci celého středověkého Mostu. Od popisu studní a jímek z parcely čp. 226 či parcely domu čp. 26 na nároží *Engegasse* a *Quergasse* (do literatury vstoupil pod novodobým označením Horova ulice), stejně jako mimořádně dobře dochované vydřevené studny 1/80, které věnoval samostatnou studii J. Klápště, jakož i údajích o vodovodu či o úpravách komunikací a veřejných prostranství štetováním či dlážděním, pak přechází k analýze příslušných objektů na parcelách čp. 45-47.

Závěrečné shrnutí je koncipováno širěji než v práci Petry Kabeláčové a rekapituluje vlastní výsledky obou diplomových prací, které se vzájemně velmi dobře doplňují.

Jestliže jsem práci Petry Kabeláčové ohodnotil jako výbornou, pak konstatuji, že stejné ohodnocení, tedy **výborné**, si zaslouží i práce Anastázie Ryškové.

Chabařovice 28. 1. 2021

doc. PhDr. Tomáš Velímský, CSc.